

Plan for arbeid med elevens psykososiale miljø

Opplæringsloven §12-2

Innledning

“Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring” §12-2.

Med utgangspunkt i opplæringsloven og Stavanger kommunes kvalitetsplan for skolen, jobber vi kontinuerlig og systematisk med sosial kompetanse, trygghet og trivsel. Medborgerkompetanse og sosialt medansvar er et av fire kompetansemål i kvalitetsplanen.

Målet er at elevene våre gjennom læring, veiledning, prøving og øving skal bli robuste, trygge og ha et godt forhold til seg selv og andre, slik at alle elevene opplever å ha et trygt og godt skolemiljø.

Hvordan jobber vi med det psykososiale miljøet på Lassa?

- Alle klasser har sosial kompetanse på timeplanen hver uke, og følger årsplaner for sosial kompetanse på alderstrinn, der vi jobber systematisk for å bygge opp elevene. (se plan for sosial kompetanse:)
- Vi har fokus på positiv klasseledelse. Klassen skal ledes gjennom
  - tydelige regler, rutiner og forventninger
  - positiv forsterkning
  - konsekvent grensesetting
- Alle elevene får i løpet av skoleløpet gradvis opplæring i psykologisk førstehjelp. De lærer om følelser, gjenkjenne følelser hos seg selv og andre, og får redskap for å håndtere følelser i ulike situasjoner. De voksne jobber utfra prinsippet om at tanker forsterker følelser, og veileder barna på å kjenne igjen, bli bevisst og se alternative tanker. (link til psykologisk førstehjelp: <http://solfridraknes.no/>)
- I møte med elevene, legger vi vekt på å lære dem å se løsninger og alternativ selv. Vi skal ikke gi dem svaret, men øve dem i finne løsninger / svar selv. Dette gjør vi gjennom å bruke åpne (sokratiske) spørsmål; eks hva tenker du om det, hva betyr det for deg, hvordan ville du løst det hvis det var deg osv.
- Vi bruker mye tid på å øve på å konkretisere - gjennom sortering;
  - hva er store problem, hva er små problem?
  - hva utløser ubehag?
  - du sier slem, hva legger du i det?
  - hva gjør h*n når h*n er frekk?
  - hvordan merker du at...?
  - osv

Dette gjør vi for å øve elevene opp til å bli bevisst på hva som påvirker dem positivt og negativt, kunne konkretisere og sette ord på hva de opplever - for igjen å kunne lære dem å håndtere det som er vanskelig.
- Fokus på et godt selvbilde gjennom

- positivt elevsyn, positive forventninger
  - bevissthet på tilbakemeldinger
  - fokus på samtaleteknikk
  - fokus på egenskaper
  - individuelle mål og måloppnåelser
  - godt foreldresamarbeid
-
- Vi gjennomfører sosiale kartlegginger, sosiogram etc. årlig og oftere ved behov.

  - Ressursteamet på skolen jobber med de overordnede rammene for et godt psykososialt miljø på skolen, og har jevnlige møter med PPT for veiledning. I ressursteamet sitter skolens ledelse, PPT representant, og helsesykepleier(e) og skolens kontaktperson fra BVT to ganger i halvåret.

Elevene skal lære å ha en aktiv rolle i eget liv. De skal kjenne seg selv, gjenkjenne følelser hos seg selv og andre og delta aktivt for å bygge opp og vedlikeholde et godt selvbilde.

Utgangspunkt for optimal læring er at eleven har det bra, hjemme og på skolen. Vi ønsker at elevene skal være trygge på seg selv, og trygge i skolesituasjonen. For å klare det, er vi avhengig av et godt hjem-skole samarbeid.

Når noe ikke er greit

Opplæringsloven § 12-2 er tydelig på at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

“Alle som arbeider på skolen, skal følge med på korleis elevane har det, og om mogleg gripe inn dersom nokon krenkjer ein elev”.

Dersom rektor, eller andre på skolen, får melding om en sak der en elev ikke har det trygt og godt, eller at eleven uttrykker dette selv, skal skolen søke og rette opp i situasjonen. Skolen skal lage en skriftlig plan for tiltak i en sak, jf § 12-4.

Den skal inneholde:

1. Hvilke(t) problem skal tiltakene løse
2. Hvilke tiltak skolen har planlagt (Hva gjør vi?)
3. Når skal tiltakene gjennomføres
4. Hvem som skal gjennomføre tiltakene (Ansvarlige)
5. Når skal tiltakene evalueres

I arbeidet med aktivitetsplanen brukes metoder som er beskrevet i denne planen

Her er vi avhengig av tett samarbeid med hjemmet. Si fra tidlig, slik at vi kan gjøre noe før problemet utarter seg.

Bekymring fra hjemmet

Når læreren får en henvendelse om bekymring, skal den drøftes med nærmeste leder / rektor for å avklare hva som skal gjøres. Kontaktperson utnevnes, og denne har ansvar for å holde jevn kontakt med hjemmet.

Loven presiserer og er tydelig på skolens aktivitetsplikt, og at all aktivitet skal dokumenteres. Dette gjøres med en gang vi får en henvendelse.

I første omgang handler det om å få oversikt over hva som er ubehagelig / ikke greit. Jo mer vi vet, jo fortere kan vi sette inn rett aktivitet og endring. Det er viktig å få konkretisert; hva, når, hvor, hvem - og hva er opplevelsen (frykt, sinne, skam osv).

Vi bruker sokratiske spørsmål bevisst for å få best mulig oversikt.

Noen eksempler på spørsmål som åpner for god samtale;

- * Hva ville skjje hvis...?
- * Hva betyr det for deg?
- * Hva tenker du om det da?
- * Hvordan syns du det skulle vært?
- * Hva kunne du gjort for å hjelpe?
- * Hva kunne andre gjort for å hjelpe deg?
- * Hvordan merket du at...?

osv.

Det handler om å ta på alvor, skape rom for forståelse og trygghet. Foreldre får mange ganger verdifull informasjon hjemme, det er derfor viktig for oss å samarbeide tett for å få best mulig oversikt, raskest mulig.

I det å få oversikt, ligger det å få innsikt i opplevelsen hos alle involverte parter, både gjennom samtale på skolen og med hjelp fra hjemmene. Hva rommer situasjonen og hva ligger bak?

Noen ganger kan vi løse opp i ubehag gjennom avklaring. Når det ikke er nok, trenger vi en grundigere oversikt.

Gjennom bevisst kommunikasjon, samtale og observasjon jobber vi for å få fram hva som ligger bak de ulike opplevelsene. Her er det viktig å sortere og avklare begrep. Hva legger de involverte i:

- Tidsbegrep (ofte, alltid, aldri)?
- Hva er handling og hva er frykt for handling?
- Hva er handling og hva er tolkning?
- Hva ligger bak tolkning?
- Hva ligger bak handling?

Dette ønsker vi at foreldre skal bidra med hjemme. I stedet for “har alle vært grei med deg i dag”, er det viktig å tenke høyt sammen, for å få tak i det som ligger under.

Da kan vi f.eks spørre:

- Hva har du lært i dag?
- Hva lo du av i dag?
- Når hadde du det best? Hva gjorde du da?
- Hva var vanskelig i dag? Hva gjorde du da?

Dette både for å sortere, men også for å få tak i hva som er bra, slik at vi kan få mer av det. Det kan også gi en bedre forståelse av hvordan eleven tenker.

Viktige prinsipper for løsning

Det er barnets opplevelse som skal være utgangspunkt. Den opplevelsen barnet har, er barnets sannhet. De voksne skal ta barnet på alvor, og sette seg inn i hva barnet tenker og opplever. De skal hjelpe med å sortere, konkretisere og forstå. Gjennom å forstå barnets opplevelse, kan en jobbe mot en løsning som vil oppleves som en virkelig løsning.

Alle involverte parter skal møtes med respekt, og det er viktig å jobbe ut fra løsnings-perspektiv, ikke å plassere skyld/straff. Alle er tjent med at alle har det bra på skolen.

Der det er hensiktsmessig, trekker vi inn informasjon fra større grupper (eks jentene / guttene rundt, hele klassen) for å få bedre innsikt i hva som rører seg.

Foreldrene skal tas med i prosessen, og er viktige ifht. ivaretagelse og konstruktiv kommunikasjon hjemme.

Der vi ikke innen rimelig tid klarer å løse problemet selv, må vi søke veiledning / hjelp fra skolens støtteapparat. (Helsesykepleier, PPT, Lenden ressurscenter, Barneverntjenesten)

Når det skjer noe som ikke oppleves som greit, må det hentes ut læring av situasjonen som kan fremme vekst, både for elev og miljø.

Veien videre

Når vi er kommet frem til en avklaring, er det viktig at alle involverte opplever å bli ivaretatt. Skolen skal fokusere på trygghetsskapende tiltak, kontakt med hjemmet og respektfull behandling av alle involverte.

Så snart det foreligger kunnskap om hva, når, hvordan og hvem, må nødvendige justeringer og endringer settes i verk. Trygg skolehverdag, skal være utgangspunkt for alle tiltak.

Sosial ferdighetstrening, læringsmål, verktøy og strategier for å håndtere sosial samhandling, er eksempel på oppfølging.

En sak anses ikke som en avsluttet sak, men ligger som grunnlag for videre oppfølging.

